

หมวดที่ ๓

เสาหลักของสังคมไทย

A013

๓.๑ ครอบครัว

๓.๑.๑ พ่อ – แม่ – ลูก

☐ **วันเกิดของเราทุกคนอย่าลืมพ่อลืมแม่นะ** อย่าให้พ่อแม่อดอยาก ปากแห้งแต่ประการใด ทั้งอามิสบูชา คือเตรียมอาหารการบริโภคน้ำ ผักผ่อนนอนหลับ ยา รักษาโรค เตรียมให้เต็มไม้เต็มมือไปเลย ปฏิบัติบูชา คือ พ่อแม่ไม่มีทานก็พาทำนมา บำเพ็ญทานเสียบ้าง พ่อแม่เราไม่มีศีล ก็พาพ่อแม่มารักษาอุโบสถเจริญกรรมฐาน เจริญภาวนาบ้าง **นี่แหละเป็นอภิชาติบุตร** ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ...

ปฏิบัติบูชาอีกข้อหนึ่งที่คนคาดไม่ถึงคือ อย่าทำลายน้ำใจพ่อแม่

☐ เล่าให้ฟังกันมานานแต่ไม่มีใครสนใจ เด็กหญิงทัศนีย์ ตัวนิดเดียว มีศรัทธามาก แม่เป็นโรคมะเร็ง จะต้องตายภายในสามเดือน แต่เด็กกตัญญูกตเวทิมิศรัทธาอย่างแรงกล้า มานั่งเจริญกรรมฐานเอาจริงเอาจัง ขออุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรของคุณแม่ แม่หายได้อย่างน่าอนุโมทนา แต่บอกใครไม่มีทางเชื่อ เพราะไม่มีบุญ บอกคน

บาปจะไปได้เรื่องอะไร แล้วแต่บุญวาสนาของท่านเอง พระพุทธเจ้าไม่เคยบังคับใคร
นะ

(ผมเคยเห็นเด็กคนนี้นั่งปฏิบัติเมื่อหลายปีที่ผ่านมา เธอจะนั่งขัดสมาธิเพชรตั้ง
ตัวตรง แยกออกมาห่างจากคนอื่น ไม่ยุ่งกับใคร ปฏิบัติอย่างจริงจัง แต่หน้าตาแจ่มใส
: ผู้รวบรวม)

☐ พ่อแม่ที่ดี สร้างความดีให้กับลูก ทำบุญให้กับหลาน พ่อแม่ที่ดี รักลูกให้ถูกวิธี
ทำความดีให้ลูกดู อันนี้กรรมฐานทั้งหมด ไม่ใช่นอกกรรมฐานเลย เช่น ต้องการให้ลูก
สวดมนตร์ไหว้พระ ไม่ต้องบังคับลูกเลย พ่อก็สวดแม่ก็สวดทุกวัน เด็กยังเล็กกำลังจด
กำลังจำนะท่านทั้งหลายเอ๋ย พ่อแม่เป็นแบบนสอนลูกอย่างนี้ได้ไหม พ่อแม่เป็นผู้นำลูก
ต้องตามดูลูกด้วย ขอฝากท่านทั้งหลายไว้

☐ คนไร้บุญวาสนาไม่มีลูก ไม่ต้องไปบนบานขอใครเขา ต้องสร้างบุญบารมี สวด
มนตร์ทำกรรมฐาน เดี่ยวมีเอง จะได้นักปราชญ์ราชกวีมาเกิด บ้านไหนสะอาด
นักปราชญ์มาเกิด ไม่มีบุญวาสนา ไปขอที่โน่นที่นี้ อาจได้จิตวิญญาณไม่ดีมาเกิด เกียง
พ่อเถียงแม่ไม่พัก

☐ **สามีไม่ดี**   แก่ที่**ภรรยา**

ภรรยาไม่ดี   แก่ที่**สามี**

ลูกไม่ดี   แก่ที่**พ่อแม่**

พ่อแม่กินเหล้าเมายาสอนลูกให้เป็นโจร **ต้องแก่ที่ลูก** ให้ลูกสร้างความคิด

☐ ลูกว่านอนสอนยาก ลูกติดยาเสพติด ถ้าทำถูกวิธีแล้ว (แม่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล) จะหันเหร่มาทางดี พ่อแม่กินเหล้าเมายา เล่นการพนัน ลูกจะไปสอนพ่อแม่ไม่ได้ มีทางเดียวคือ **เจริญพระกรรมฐาน สำรวมจิต แม่เมตตา อุทิศส่วนกุศล**

☐ การแม่เมตตาอุทิศส่วนกุศลนั้น เจริญกรรมฐานดีที่สุด สามารถช่วยพ่อช่วยแม่ที่ยังมีชีวิตอยู่ได้ ถึงพ่อแม่จะอยู่ไกลแสนไกล ลูกสามารถทำให้พ่อแม่ได้ด้วยการเจริญวิปัสสนา ไม่ต้องใช้สแตงค์ เอบุญมาใส่ใจให้อิ่มเอิบแล้ว แม่ส่วนบุญนี้ไปให้พ่อแม่ของข้าพเจ้าหรือให้ลูกก็ได้ ถึงทันทีนะ

☐ **พ่อแม่ที่มีกรรมฐาน ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา แล้ว** จะสร้างแต่ความไม่ดีให้กับลูก **ทำไม่ถูกให้กับหลาน** **ถามรักไม่ถูกวิธี** **ทำความไม่ดีให้ลูกดู** เช่น **พ่อแม่ทะเลาะกันให้ลูกเห็น** **ให้ลูกฟัง** **พ่อก็ดื่มเหล้าให้ลูกเห็น** **แม่ก็เล่นการพนันให้ลูกดู** **ลูกก็กำหนดจดจำ** เป็นกฎแห่งกรรมใช่หรือไม่

☐ ท่านทั้งหลายเป็นพ่อเป็นแม่ ต้องนำลูกให้ดี แล้วตามไปดูลูกด้วย แต่ก่อนจะนำลูก **ต้องนำตัวเองก่อน** การเจริญกรรมฐาน เป็นการนำ **สติเป็นตัวนำ** **สัมปชัญญะเป็นตัวตาม** ตามดูว่าลูกต้องไหม นำกับตามผนวกบวกัน เรียกว่า **ตัวปัญญา ตัวไม่ประมาทดูแล้วดูอีก**

☐ นี่แหละอันตรายที่เกิดจากการจ้วงจาบผู้มีบุญคุณ **อาตมาถึงสอนเด็ก** **ที่มาอบรม หนอย่าเถียงพ่อเถียงแม่นะ** **เพียงแต่คิดไม่ดีกับพ่อแม่**

ก็บาปนะ เพียงแต่คิด ไม่ใช่กฎหมาย ... บางทีพ่อเจ้าชู้ไปมีเมียใหม่ **บอกหนูนะ**
เป็นลูกอย่าไปเข้าข้างแม่เธอนะ อย่าไปคิดว่าพ่อไม่ดี

หนูจะเรียนหนังสือไม่เก่ง นี่เป็นความจริง ไปว่าพ่อไม่ดี **มันเรื่องของพ่อเขา**
ไม่ใช่เรื่องของเธอ ๆ ยังเด็กเล็กนะ เธอยังเด็กมาก อย่าไปว่าพ่อตามแม่ไม่ได้นะ
บางคนนี้ไล่พ่อออกจากบ้าน เจ้งไปเลยนะ ... แต่ เรื่องธัมมะ เรื่องกรรมนี้
ตัวเองมีเจตนาเป็นอกุศลกรรมเกิดขึ้น แต่คิดไม่ดี ก็เป็นกรรมแก่ตัวเองแล้ว

☐ **เรื่องลมหายใจ** สอนลูกสอนหลานได้เลย ไม่ว่า **พุทธโธ สัมมาอรหันต์**
พองหนอยุบหนอ แต่ประการใด เพราะเป็นอานาปานสติเหมือนกันหมด แต่เรา
ใส่อารมณ์กรรมฐานอย่างไร โดย สมถะ หรือวิปัสสนา ชั้นที่ ๕ รูปนาม เป็นประการใด

☐ พยายามให้ลูกหลานเรียนหนังสือ เพราะลูกหลานเป็นทรัพยากรของชาติใน
อนาคต หากเราตายไปแล้ว พวกเขาจะได้ดูแลบ้านเมืองแทนเราต่อไป

☐ อาตมาตีใจเหลือเกิน ต่างประเทศเขาทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้า หนุ่มสาว
ไม่เที่ยว ต้องเรียนหนังสือ หาวิชาเป็นหลักฐาน นี่เป็นตัวอย่างที่ดีมาก

☐ พ่อมีเวรกรรม แม่มีเวรกรรม ลูกจะเอาดีไม่ได้ **วิธีแก้** พ่อแม่สวดมนตร์
ทำกรรมฐาน แล้วแม่เมตตาให้เจ้ากรรมนายเวร จึงจะช่วยให้

☐ ถ้าเจริญกรรมฐานลึกซึ้งไปถึงธัมมะ ท่านจะไม่ทิ้งพ่อทิ้งแม่ จะเลี้ยงดูพ่อแม่
อย่างดี ตลอดกระทั่งบุตรภรรยาสามี จนกระทั่งบุตรภรรยาสามี จนกระทั่งบ่าวไพร่ ให้
เป็นสุขในบ้านของเรา

☐ พ่อแม่สวดมนตร์ภาวนา เจริญพระกรรมฐาน **แผ่เมตตาให้กับลูก**

ให้เจ้ากรรมนายเวร ลูกจะกลับร้ายกลายเป็นดี เลิกยาบ้าได้อย่างแน่นอน

☐ **พยายามพาลูกเข้าวัดตั้งแต่เล็ก ๆ** ให้เขาได้เห็นและจดจำแต่สิ่งดี ๆ

เช่น กราบพระ รับศีล ถวายทาน อะไรทำนองนี้ **ถึงเขาจะไม่เข้าใจก็ไม่เป็นไร**
โตขึ้นเขาจะเข้าใจเอง

☐ ขอฝากเป็นการบ้านไปด้วยว่า มีลูกมีหลานหัดสวดมนตร์ ลูกจะได้ว่านอนสอน
ง่าย เจอพระพุทธรูป นมัสการ เจอคนแก่เลี้ยงทาง จะอ่อนน้อมถ่อมตนโดยไม่ต้องตามไป
สอนลูกอีกต่อไป

☐ **เรามีลูกต้องเลี้ยงสอนนะ** ถ้าไม่เลี้ยงสอน มันเป็นไปไม่ได้ **ต้องฝึก**
ลูกตั้งแต่ยังเล็ก ๆ นกอยู่ในกรงให้รับสอน มีปีก มีหาง
หนีออกจากกรงแล้ว ไม่ต้องตามไปสอนนะ จะเสียใจอย่างน่าเสียดาย

☐ **พ่อแม่ลูก ท่านข่าวพร้อมกัน จะรักใคร่กันดีและลูกจะไม่**
ค่อยจะเสียหาย สมัยนี้ต่างคนต่างทานต่างคนต่างอยู่ ด้วยสภาพสังคม
ที่เปลี่ยนแปลงไป จะมักมีปัญหาครอบครัวและสังคม ... ยิ่งฝากลูกให้คนรับใช้เลี้ยง
เด็กก็ซึมซับพฤติกรรมของคนเลี้ยงแทนที่จะเป็นพ่อแม่ เป็นเรื่องน่าคิด

☐ คนไร้บุญวาสนา **บอกให้สวดมนตร์ พาหุงมหากา ก็ไม่รู้และไม่**
สนใจจะรู้ แล้วจะแก้ปัญหาครอบครัว ลูกไม่เรียนหนังสือ ลูกติดยาได้อย่างไร

☐ ถ้ามีลูกหลายคน ขอให้เรียนสัก ๒ วิชา คือ วิชาแพทย์หมอ กับ วิชาครู เพราะ เป็นอาชีพการกุศล **แม้เงินเดือนจะน้อย แต่ได้บุญมาก**

☐ ญาติโยมทั้งหลายเอ๋ย พี่น้องท้องเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน ไม่เฝ้าต้องปล้อง พี่น้อง ต่างใจ โยมเป็นพ่อแม่เขาเลี้ยงลูกได้แต่ตัวนะ จิตใจเลี้ยงไม่ได้แน่ **นี่แหละตรงนี้ ของใครของมัน ต่างคนต่างทำเอาเถอะ ถึงจะดีได้**

☐ ลูกพิการหรือเป็นอะไรก็ตาม พ่อแม่ช่วยกันสวดมนตร์ภาวนา เจริญกรรมฐาน บางที ก็หายได้นะ

☐ ลูก ทำให้ พ่อแม่ สุขใจตลอดไป หายาก

☐ อย่าสอนลูกด้วยการดุด่า ต้องสอนลูกด้วยแบบอย่าง ให้เห็นเป็นรูปธรรม

☐ บางบ้านดีเหลือเกิน นุ่งขาวห่มขาว สวดมนตร์ทุกวัน อย่างนี้หายาก แล้วได้ดี หมดทุกคน **มีเก้าแก่คนหนึ่ง** มีลูกเขย ลูกสะใภ้ อยู่ในกงสี ตอน ๕ โมงเย็น ดี ระฆังสวดมนตร์ **เก้าแก่เป็นคนนำสวดมนตร์** ไหว้พระ ตักบาตรทุกวัน บำเพ็ญบุญ บำเพ็ญกุศล มีลูกหลานเป็นดอกเตอร์หมด

☐ **เรื่อน ๓ น้ำ ๔ ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก** ได้แก่

เรื่อน ๓ คือ **เรื่อนครรภ์** ที่เราอาศัยท้องแม่เป็นโรงแรม

เรื่อนตัก ที่เรานอนบนตักแม่อันอบอุ่น

เรื่อนอาศัย ที่พ่อแม่หาไว้ให้เราได้กินอยู่หลับนอน

น้ำ ๔ คือ **น้ำนม** ที่เราอาศัยดื่มกินจนมีชีวิตมาทุกวันนี้

น้ำคำ คำพูดที่เปี่ยมด้วยความรักและเมตตาต่อลูกทุกคน

น้ำพักน้ำแรง ทำนผู้สุดส่ำห์ทำมาหากินเลี้ยงดูและ
ส่งเสียเราจนเติบโตใหญ่

น้ำใจ ห่วงหาอาทร

๓.๑.๒ สามมี – ภรรยา

☐ **ลูกผู้หญิง**จะแต่งงาน ต้องรู้จัก **เรือน ๓ น้ำ ๔** หรือ **เรือน ๓ น้ำ ๔** ของ
ผู้เป็นภรรยา

เรือน ๓ ต้อง สะอาด เรียบร้อย คือ

เรือนผม ดูแลสุขภาพ

เรือนนอน อย่าเอาเสื้อผ้าไปซุก ไปกอง

เรือนครัว งานใช้แล้วต้องรีบล้าง อย่าแช่ อย่ากอง

น้ำ ๔ คือ **น้ำใช้**

น้ำดื่ม

น้ำล้างหน้า (อย่าหน้างอ)

น้ำใจ

☐ แม่บ้านแม่เรือนที่ดี จะไม่ด่าเสียงดสีสามีเลย สามีก็เห็นใจภรรยา ไม่ว่าจะเสียงดสี ภรรยาเช่นเดียวกัน ยกย่องภรรยา **อุตสาหกรรมเลี้ยงลูกตั้งหลายคนและยังเอา**

ใจใส่สามีอย่างดีด้วย

ภรรยาก็เห็นใจสามีหาเงินหาทองมากมายไว้ใน

ครอบครัว ผู้ที่จะรู้จริงอย่างนี้ต้องเจริญกรรมฐาน

☐ ผู้จะไปไหนมาไหน ก็ยกมือไหว้เมีย บอกเมียด้วย เมียก็ควรจะไปยื่นส่งผ้าให้ พรผ้า **ถึงจะถูกต้อง** ครอบครัวก็มีความสุข ...สามีต้องให้เกียรติภรรยา ไปไหนมาไหนก็บอกภรรยาจะโชคดี

☐ เมียดี ช่วยตัวได้แน่

(เป็นประสบการณ์เมื่อครั้งหลวงพ่อบุญประณีตรับใช้หลวงพ่อด หรือ พระมงคลเทพมุนี หรือ หลวงพ่อดวัดปากน้ำ กล่าวคือ เวลากลางคืนหลวงพ่อดจะเป็นผู้อ่านปัญหาของญาติโยมที่เขียนใส่บาตรไว้ให้หลวงพ่อดช่วย เช่น นาย ก. เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ท่านบอกช่วยไม่ได้ ก็ผ่านไป นาย ข. เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ หลวงพ่อดถามว่า เมียชื่ออะไร หลวงพ่อดบอกชื่อ นาง ค. หลวงพ่อดก็จะบอกว่า รายนี้ช่วยได้ เป็นต้น ซึ่งหลวงพ่อดก็นำมาใช้ที่วัด อย่างท่านที่มีปัญหามาขอให้ช่วย แล้วหลวงพ่อดให้ท่านเขียนรายละเอียดใส่บาตรไว้ กลางคืนลูกศิษย์ ก็จะอ่านให้หลวงพ่อดฟัง : ผู้รวบรวม)

☐ เราไม่จากกันตอนเป็น ก็ต้องจากกันตอนตาย แต่อย่าเพิ่งจากกันตอนเป็นเลย มีอะไรหนักนิดเบาหน่อยก็ให้อภัยกัน แล้วเราจะได้อยู่กันยี่ด

- ☐ **เรามีแม่ได้คนเดียว เรามีพ่อได้คนเดียว** แต่จะมีเมียกี่คนมีผัวกี่คนก็ได้ อย่าไปหึงไปหวงกัน เดี่ยวเราก็ตายจากกัน เพราะเราเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย
- ☐ **พวกเราจะถวายเป็นไรก็จบกันเสียบ้างนะ** บางทีภรรยาให้สามีจบ สามีรำคาญไม่ยอมจบ ระวังนะท่านจะไม่ได้บุญ
- ☐ สามีภรรยา เหมือนแขนซ้ายขวา **ต้องช่วยกันทั้งสองมือ** จึงจะมั่งมีศรีสุข ถ้าขัดกันจะไม่มีมงคล
- ☐ หม้อยี่ห้อยเดียวกัน ผ่าหม้อก็ต้อยี่ห้อยเดียวกัน **สามีภรณาก็ต้องแบบเดียวกัน** ถ้าคนละแบบก็ยุ่ง
- ☐ คำผิดก็เป็นบาป คำเมียดก็เป็นบาป คำลูกก็เป็นบาป ทั้งนั้น ถ้าจิตใจสะอาดบริสุทธิ์ จะไม่มีคำใคร จะไม่มีว่าใคร ให้เจ็บช้ำน้ำใจ
- ☐ **สามีภรรยาอย่าเป็นเพียงคู่นอน** ต้องเป็นเพื่อนคู่คิด คู่ทุกข์คู่ยาก
- ☐ โยมผู้ชาย **หาเมียสวย ๆ** หาง่าย มีเยอะเยอะ แต่ **หาแม่ที่ดีของลูก** หายาก
- ☐ ภรรยา ทำให้ สามี สุขใจตลอดไป หาได้ยาก
- ☐ เมียเปลี่ยนหน้าผัว คำผัว นั่งกรรมฐานไม่ได้เลย หรือ ผัวตบเมีย ตะเมีย ก็เช่นเดียวกัน
- ☐ **เรื่องครอบครัวของใคร อย่าเข้าไปยุ่ง**

☐ **ขาดน้ำ** ลื่นชีวิต **ขาดคู่คิด** ชีวิตยังอยู่

๓.๑.๓ เตือนตนเอง

☐ **อาตมาขอแทรกคำกลอนไว้ตรงนี้** ให้เป็นคาถาแก่น **คาถาทำให้มีกินมีใช้**
คาถาว่าอย่างนี้

ไม่ยอมเรียน **หรือ** จะรู้

ไม่ยอมดู **หรือ** จะเห็น

ไม่ยอมทำ **หรือ** จะเป็น

จะล่าเค็ญ **อย่าแย** จนแก่ตาย

☐ **วันนี้** เป็นวันของเรา **วันหน้า** ไม่ใช่

เดือนนี้ เป็นเดือนของเรา **เดือนหน้า** ไม่ใช่

ปีนี้ เป็นปีของเรา **ปีหน้า** ไม่ใช่

และเราก็ไม่รู้ว่าจะอยู่ถึงหรือเปล่า จะตายเมื่อไรก็ไม่รู้ **เวลานี้** เป็นของเรา **จึง**
ควรหมั่นสร้างความดี สร้างบุญทาน เพราะเวลาฆ่าเราไปทุกนาที

☐ **ขอเจริญพรตอนนี้ว่า** วัวควายของใคร ก็เข้าคอกของเขาไป **มันไม่มาเข้า**
คอกของเราหรอก เพราะเราไม่ได้เลี้ยงมัน เราไม่มีวัว เราไม่มีควาย **ใครเลี้ยง**

ก็เข้าคอกของเขาไป .... คนที่จิตดี มีกรรมฐาน มีสติสัมปชัญญะ หุโยมจะมี
ทรัพย์ หุโยมจะมีศีล สติที่ตั้งอยู่ที่หู เขาพูดว่าร้ายนินทา ใส่ร้ายป้ายสี ก็ช่างปะไร
เดี๋ยวมันก็กลับไปหาเขาเอง .... ถ้าจิตดี หุโยมจะดีด้วย มีสติอยู่ที่หู มีทรัพย์
อยู่ที่หู ฟังแต่ของดี ไม่ไปฟังของชั่วของใครให้เสียสมอง

☐ **เตรียมตัวก่อนตาย เจริญพระกรรมฐานให้มาก** ท่านเป็น
ข้าราชการ ระวังนะ ปลดเกษียณจะว่าเหว่ หาที่พึ่งไม่ได้ อาตมาพูดเข้ามาเสมอ **ถ้า
แก่ไปแล้ว ลูกไม่มาหา หลานไม่มาสู มันก็ว่าเหว่** เตรียมตัวก่อนตาย
นะ **อย่าประมาทนะ สังฆารกำลังเสื่อม กำลังแก่ ร่างกายทรุด
โทรม** เวลาหนุ่มสาวก็กระโดดโลดเต้นได้ อายุ ๔๕ ไปแล้วต้องยกบันทึ้นขึ้นก่อน
เพราะมันหนัก อายุ ๕๐ – ๕๕ เลือดจะไปลมจะมา ความหงุดหงิดจะเกิดแก่ท่าน อายุ
๖๐ ปี แล้วหูก็จะตึง ฟังอะไรไม่ชัดเจน

☐ เขาว่า เขาว่า สติมีใหม่ มีรั้มมะที่หูใหม่ หูมีทรัพย์ใหม่ ถ้าหูท่านมีทรัพย์จริง มัน
จะสปาร์คออกไปนะ เสียงมันก็กลับไปหาเจ้าของเดิม หูจะไม่ยอมรับ จิตจะไม่ออกมา
รับเรื่องบ้า ๆ บอ ๆ ..... อาตมาพูดอยู่เสมอ มึงดำใคร **กูดำมึง อ้อ ดำมึง ไม่ได้
ดำกู** เท่านี้ยังคิดกันไม่ได้ ตะลึงตะลานกระเสือกกระสนโกรธ

☐ **ความเย็น** ทำให้น้ำ **แข็ง**
ดินแข็ง ใช้น้ำ **ดินก็อ่อนได้**
ภูเขาหิน ถูกน้ำเซาะ **ก็เป็นร่องได้**

- ☐ ใครมาหาเรื่องกับเรา ไม่ว่าจะผิดหรือถูก อย่าออกไปทะเลาะกับเขา **ต้อง** **อดทน** .... ใครด่าว่าเรา **เราจะไม่ด่าตอบ** .... การแข่งการด่าใครเขา **จะ** **กลับมาเข้าตัวเอง**
- ☐ โทษคนอื่นนะ **บาปน้อยกว่า โทษตัวเอง** พุดแล้วไม่ทำ โทษ **เรื่อย** ผลัดวันประกันพรุ่ง แสดงว่าโทษตัวเองแล้ว
- ☐ ปลาหมึกว่ายสวนน้ำขึ้นไป ยิ่งไหลมากก็สวนขึ้นมาก **เหมือนอารมณ์ของเรา** ถ้าแรงมาก **ต้องฝืนให้มาก** มันจะได้สงบลง
- ☐ คนนี้ไม่รักเรา น่าจะคิดว่า คนที่รักเรายังมีอีกหลายคน ไปรักคนที่เขารักเรา ดีกว่า **จะไปฆ่าตัวตายทำไม** เขาไม่รักเรา **เรารักตัวเองดีกว่า**
- ☐ **ทำไม่ดี (บาป) มาหลายปี แต่มาสร้างบุญแค่ชั่วโมงเดียวยัง** **ทำไม่ได้** ชีวิตจึงมีแต่ขาดทุน แล้วท่านจะได้อะไร
- ☐ อย่าไปโกรธกัน เป็นบาป รักสามัคคีกันดีกว่า **ร้าวต้องมียกของเขียร์**
- ☐ **ถ้าดูคนด้วยปัญญา** จะไม่เกลียดใคร **ถ้าดูคนด้วยกิเลส** จะมองคนนั้นดีคนนี้เลว
- ☐ คนดี ชอบมีผลงาน คนพาล ชอบหาเรื่อง คนชอบรุ่งเรื่อง **ต้องพัฒนา**

๓.๒ วัด

☐ ตามคำสอนในพระพุทธศาสนา **ชาวพุทธควรมีศรัทธา ๔ อย่าง** ดังนี้

๑. **ตถาคตโพธิสัทธา** เชื่อในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
๒. **กัมมสัทธา** เชื่อเรื่องกรรม คือ เชื่อว่ากรรมมีจริง
๓. **วิปากสัทธา** เชื่อเรื่องผลของกรรม ไม่ว่าจะทำดีหรือทำชั่ว ย่อมให้ผลเสมอ
๔. **กัมมัสสกตาสัทธา** เชื่อว่าสัตว์โลกมีกรรมเป็นของของตน

☐ ถ้ามนุษย์เราจะมีความสุขได้ ด้วยความภักดีและวิงวอนต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ถ้าพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ช่วยเราได้ตามที่ขอร้องแล้ว มนุษย์เราก็คงไม่ต้องทำอะไรอีก นอกจาก ร้องสรรเสริญคุณพระเจ้าของเจ้า หรือหาสิ่งของต่าง ๆ มาบูชาพระเจ้าของเจ้า แล้วก็ขอสิ่งที่ดีตนปรารถนา และถ้าบาป ล้างได้ด้วยพิธีกรรม คนเราจะกลัวทำไมกับการทำชั่ว

☐ การเข้าถึงพระพุทธศาสนา ให้เข้าทางพระรัตนตรัยก่อน ต้องมีความอ่อนน้อม ถ่อมตน สดุดีพากย์กษัตริย์ หลังจากที่กระทำการจ้วงจาบพระพุทธเจ้า แม้กระทั่งถ่ม น้ำลายใส่พระองค์ แต่พระพุทธเจ้าไม่แสดงอาการโกรธ ยักษ์จึงยอมนับถือ พระพุทธเจ้า แล้วกล่าวคำว่า **นะโมตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ** มิใช่พระพุทธรูปองค์สอนให้ใครมากราบท่าน ตั้งแต่นั้นมา **ก่อนจะสวมมนต์จึง ต้องแสดงความนอบน้อมต่อพระพุทธเจ้าก่อน** ด้วยการกล่าว **นะโมตัสสะ... แล้วขอถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง** พุทธัง... ธิมมัง... สังฆัง... สาระณัง คัจฉามิ ฝีกกับเจ้าพึ่งไม่ได้ นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง พุทโธ (ธิมโม – สังโฆ) เม สาระณัง วะรัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง สะ

ระเน้งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี **พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์** เป็นระเน้งอันประเสริฐของข้าพเจ้า

☐ ถ้าคันถธุระเชี่ยวชาญจะเกิด **ปริยัติศาสนา** เข้มงวดกวดขัน มี **ปฏิบัติศาสนา** และ ปฏิเวธศาสนา เมื่อมีครบทั้ง ๓ อย่าง รับรองว่าไปรอดปลอดภัย แต่เดี๋ยวนีไม่มีปริยัติศาสนาและ**ประชาชนทั่วไป** นับถือพุทธแต่แบบฟอร์มไม่เคยศึกษาอันใด ปริยัติศาสนาก็ไม่ได้เรียน ไม่ปฏิบัติศาสนาด้วย ปฏิเวธธรรมจะเกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างไร

☐ ขอเจริญพรว่า อย่าหาว่าอาตมาจ้วงจาบกับชาวพุทธบางคนเลย อาราธนาศีลก็ไม่มี ครึ่งหนึ่งอาตมาไปงานในกรุงเทพฯ หากคนอาราธนาศีลไม่ได้ มีคริสต์นั่งอยู่ ๕ คน อาตมาจำได้ เพราะเคยไปอบรมที่วัด เรียนปริญญาโท ที่จุฬาฯ ก็ขยิบตาให้มาหา แล้วก็บอกว่านี่เขาหาคนอาราธนาศีลไม่ได้ เขาก็เลย โอเค แล้วบอก **“ขอเชิญท่านเจ้าภาพ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย”** พอดีที่บ้านนี้ เขามีปีพาทย์กรมศิลป์มาช่วยงาน พอจุดธูปเทียนเสร็จ เขาก็บอก **“ปีพาทย์บรรเลงเพลงสาธุการครบกระผม”** นี่คริสต์รู้ดีด้วย แล้วพุทธรู้ไหม ฟังกันเป็นแถว อาราธนาศีลก็ไม่มี อายเขา อายมาก แล้วคริสต์เขายังรู้ดีกว่า ถ้าเป็นงานพิธีของชาวบ้านก็มีการบูชาพระ ต่อจากนั้น เขาก็ว่า **มะยัง ภันเต ....** เลยพอรับศีลเสร็จแล้วก็ **วิปัสสิ ปฏิพาหะ ....** พวกพุทธอ้าปากบ่อ ขนาดอายุ ๖๐ – ๗๐ นี่เห็นไหม ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย

☐ อตมาจำได้ ตั้งแต่มาอยู่วัดใหม่ ๆ เขามาค่าเลย เขาบอก “พระดีอยู่ในโบสถ์ พระไม่โกรธ อยู่ในสระ พระตะกละ อยู่บนกุฏิ” เขาค่าเรา เรารู้ตัวว่า เขาค่าเรา แต่เราไม่ออกไปต่อกรแล้ว เราก็ยอมรับ ... พระในโบสถ์ไม่กินอะไรของใคร พระไม่โกรธอยู่ในสระ อารมณ์ดี มีน้ำใจ มีเมตตา สระน้ำก็คือเย็น พระตะกละอยู่บนกุฏิ ขอแก้ไข เราไม่ใช่พระตะกละ ถึงอยู่บนกุฏิ ก็สร้างความคิดได้

☐ ขอเรียนท่านพระสงฆ์ เถรานุเถระ ขอให้ปฏิบัติให้เหมือนกันหมดทุกองค์ เรามาอยู่ในสำนักปฏิบัติ แต่ไม่ปฏิบัติ มันเสียสำนัก เสียภาควิปัสสนากรรมฐาน ... เราเดินเป็นแถวเป็นแนวก็สวยดี ปฏิบัติให้มันเหมือนกันหมดเลย นำเลื่อมใส นำศรัทธา ญาติโยมมาเห็นความเป็นพระปฏิบัติ เขาจึงชอบมาทำบุญวัดอัมพวันมาก

☐ มีฝรั่งชาวอเมริกัน การศึกษาระดับดอกเตอร์มาบวชในเมืองไทย ที่วัดแห่งหนึ่ง ขอให้เจ้าอาวาสสอนกรรมฐานให้ แต่ท่านเจ้าอาวาสซึ่งเป็นเจ้าคณะอำเภอ ปธ.๗ สอนกรรมฐานไม่ได้ จึงบอกให้เรียนนักธรรมและบาลี แต่พระฝรั่งบอกว่า **เรียนมาหมดแล้ว** ต้องการฝึกกรรมฐาน เขามาปรารภกับหลวงพ่อกว่า รู้แบบนี้ไปบวชที่ประเทศพม่าหรือประเทศศรีลังกา ดีกว่า

☐ เราเป็นชาวพุทธไม่ควรดื่มสุรา หรือเอาสุราไปทำบาปเพ็ญกุศลในวัดวาอาราม เดียวนี้น่าเสียดาย อตมาไปเห็นมาหลายวัด กฐิน ผ้าป่า วัชรุณเข้าวัด ทำน้ำดองของเมาเลี้ยงกัน เลี้ยงในวัดเลย ที่วัดอัมพวันไม่มีนะ ถ้าเอาเหล้ามากินในวัด อันธพาลจะเข้าวัด บัณฑิตจะไม่เข้าวัดแน่นอน อตมาจับหลายราย ลูกหลานเป็นวิกลจริตเป็นบ้า อยู่ศรีรัษฎา ไม่ต้องรักษา อย่างต่ำก็เป็นโรคประสาทเรียนหนังสือไม่จบ

☐ มีฝรั่งมาถามหลวงพ่อกว่า ทำไมพระบวชแล้วจึงไม่รู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร ก็บวช ๗ วัน บวชแก้บน บวชกินแล้วนอน ขานนาคก็ต้องให้พระบอก ประชาชนก็ไม่รู้ เพราะไม่สนใจอ่าน ไม่สนใจฟัง แม้กระทรวงศึกษาก็ยังไม่ให้ความสำคัญ

☐ สมัยก่อนคนเข้าวัดน้อย แต่ปฏิบัติธรรมมาก สมัยนี้คนเข้าวัดมากเป็นร้อยเป็นพัน แต่ไม่ได้ปฏิบัติธรรมเลยนะ เอาดอกไม้ธูปเทียนมาให้พระช่วย แต่โดยวิธีปฏิบัติแล้ว เข้าไม่ได้ปฏิบัติศาสนาเลย

☐ ท่านเป็นพระภิกษุผู้ประเสริฐแล้ว เป็นอุดมเพศสูงสุดแล้ว ท่านตรองตนเองเถอะครับ ว่า **ทำอะไรเป็นประโยชน์แก่วัด อำนวยประโยชน์แก่ประชาชน สร้างกุศลอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ญาติโยมบ้าง** อย่าเข้าข้างตัวเองนะครับ

☐ **นิพพานังปรมมังสุขัง** อะไรจะสุขเท่านิพพาน **นิพพานังปรมมังสุญญัญ** นิพพานสูญไปด้วยกิเลส กิเลสสูญไป **ความโลภ ความโกรธ ความหลง** ไม่มีอยู่ในตัวตน **ถือว่านิพพาน** ดับสนิทไปติดเป็นเชื้อไข่อีกต่อไปแล้ว ... แต่ **ความเป็นมนุษย์ยังไม่ครบ** ท่านไม่ต้องหวังไปสวรรค์ ไม่ต้องหวังไปนิพพาน

☐ คริสต์และอิสลาม มาเข้าวัด (อัมพวัน) ไม่ใช่หมายความว่าจะให้เขามาเป็นพุทธ แต่เราต้องการเอาของดีให้เขา ต้องการให้เขา **เป็นคนดีของสังคม เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ของเขา เป็นศิษย์ที่ดีของครูบาอาจารย์ของเขา** อย่าเถียงพ่อเถียงแม่ เถียงครูอาจารย์ แล้วเขาจะเป็นพลเมืองดีของชาติของเขาต่อไป ในโอกาสข้างหน้า อาตมาสอนอย่างนี้

☐ เมื่อสองสามวันนี้ตายไป ๓ ราย เอาตะกรุดฝังเข้าไป แล้วเป็นบาดทะยักตาย ไม่ทราบว่าเป็นทำมาจากวัดไหน **พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้หรือ** สกปรก ผ่าเอาตะกรุดฝังเข้าไปแล้วเจ็บ กันเป็น เป่ายันต์เพื่อไม่ให้ตาย ให้อายุยืน อาตมาไม่เชื่อ อายุยืนต้องมีการแผ่เมตตา

☐ พระที่เราบูชาหรือได้รับมา แม้จะเป็นพระหักหรือมาหักที่หลัง ก็ยังถือเป็นของมงคล อย่างนำท่านไปทิ้งไว้ตามโคนต้นไม้ในวัด เท่ากับเราไม่เคารพท่าน พอชำรุดแล้ว ก็ทิ้งขว้างไม่เป็นมงคล ควรจะซ่อมแซมหรือปฏิสังขรณ์

☐ พระที่บวชชั่วคราว เช่น ๑ เดือน ต้องรับเรียนสันโดษ เรียกว่า ภาวนาปฏิบัติ ปฏิบัติเชิงสันโดษ เรียนสันโดษมีก่น้อย เรียนอะไรดีล่ะ ต้องเรียนสติปัฏฐาน ๔ เพราะไม่มีเวลาจะมานั่งท่องหนังสือแล้ว เพราะว่าก่อนเราเข้ามามีกิจการงานของฆราวาส มาก ต้องประกอบอาชีพการงานเลี้ยงบิดามารดา เลี้ยงบุตรธิดา

☐ **พระพุทธเจ้าสอนอะไร** สอนให้ **ช่วยตัวเอง พึ่งตนเอง สอนตัวเอง และอย่าเบียดเบียนตนเอง อย่าเบียดเบียนผู้อื่น อย่าให้ตนเองเดือดร้อน และอย่าให้ผู้อื่นเดือดร้อน**

☐ ฝรั่งเศสมาหาหม่มมะ คนไทยมาหาบุญ และคนไทยบางคนปากเป็นบุญใจเป็นบาป ไม่สนใจหม่มมะจริง สังเกตคนไทยที่มาวัดนี้ ไม่ได้มาหาหม่มมะหรอก **มาหาบุญช่วยเอาดอกไม้รูปเทียนมาให้พระช่วยทั้งนั้น แต่ไม่ช่วยตัวเอง**

☐ เกล็ดกระผมไปที่ยุโรป ๕ ประเทศ มีแต่คนไทยถือดอกไม้มาให้บุญช่วย แต่ฝรั่งเศสมาหาหม่มมะ ฝรั่งเศสเอาของคนไทยไป คือมีมารยาท ซาดีผู้ดี มีศีลธรรม ทำไมหนอ ฝรั่งเศสไม่

เคยไปวัด ไม่เคยทอดกฐิน ไม่เคยทอดผ้าป่า ไม่เคยทำบุญสุนทานแบบเราชาวพุทธ แต่ทำไมฝรั่งร่ำรวยมหาศาล เพราะเขามีธัมมะ มีธัมมะอยู่ในจิตใจ เขาจึงปฏิบัติหน้าที่ เครื่องครัด ขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้านแต่ประการใด เขาตรงไปตรงมาด้วยยุติธรรม

☐ คำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ได้รับเรื่องปัญหาของคน **ท่านสอนคนให้มีปัญญา สอนให้แก้ปัญหา** แต่โยมก็เอาปัญหามาให้พระ ไม่รู้จักช่วยตัวเอง **จุดมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น** (ช่วยตัวเอง ฟึ่งตัวเอง สอนตัวเอง)

☐ ศาสนาพุทธ ไม่เคยทำลายศาสนาอื่น แต่ทำไมศาสนาอื่นชอบทำลายศาสนาพุทธ อย่างพระพุทธรูปในอัมพกาณีสถาน อายุเป็นพันปี เป็นสมบัติของชาวโลกไปแล้ว ไปเหยียบย่ำทำลายทำไม เมื่อไม่นับถือก็อย่าไปทำลาย

☐ จะสังเกตพระก็ได้ ถ้าองค์ไหนมีคุณธรรม ท่านจะทำกิจวัตรไม่พัก จะไม่ขาดเลย การสวดมนตร์ไหว้พระ อนุโมทนาจะไม่ขาดเลย จะออกมาในรูปแบบนี้ชัดเจนแล้ว

☐ หากโยมไปเจอพระองค์ไหนเล่นหมากruk ช่วยบอกกับท่านนะว่า การเล่นหมากruk ไม่ใช่หน้าที่ของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา มันจะเป็นบาปเป็นกรรม **ถ้าไม่เชื่อ** ไปถามหลวงพ่อดอว์วัน

☐ การเชื่อเครื่องรางของขลังจะเสียหลักศาสนา เพราะศาสนาไม่ใช่สอนเครื่องรางของขลัง แต่เป็นความนิยมของประชาชนหมู่หนึ่ง ที่มีศรัทธาเชื่อมั่นของเขาอย่างนั้น ... พระพุทธเจ้าสอนชัดเจนมาก แต่ท่านพุทธศาสนิกชนทั่วไปขาด **สติสัมปชัญญะ**

เลยกลายเป็นว่าไสยศาสตร์ เป็นหลักศาสนา สนใจหาแต่เครื่องรางของขลัง แต่ธัมมะไม่หาเลย ไม่สนใจด้วย

☐ ศรัทธาพอมี คนใช้ของเขาไม่ดี คนมีไม่รักษา

ศรัทธาพอลา คนอยู่ไม่รักษา สร้างวัดให้หมาขี้ หาคณบดีรักษาไม่ได้

☐ จะให้ไปเคารพพระพุทธเจ้าตรงไหน **ปฏิบัติตามคำสั่งคือพระวินัย**

ปฏิบัติตามคำสอนคือธัมมะ สองประการถือรวมเรียกว่าพระพุทธศาสนา

☐ **เถียงประธานสงฆ์** เป็นอาบัติโทษ พระพุทธเจ้าสอนดีมาก **ให้ผู้ใหญ่**
มารอ เป็นอาบัติโทษนะ ผู้น้อยต้องมารอผู้ใหญ่ อย่าให้ผู้ใหญ่ต้องรอ **นี้**
ละเอียดอ่อนมาก

☐ พระภิกษุสงฆ์ที่บวช อยู่ที่ไตรสิกขา ท่านบอกว่า อย่าขาดไตรสิกขา คือ ศีล
สมาธิ ปัญญา ไม่ใช่เอาไตรมาไว้ที่ที่นอนแล้วถอดไตรไว้ โยมก็เป็นพระได้ถ้ามี
ไตรสิกขา ... ศีล สมาธิ ปัญญา เอามาพัฒนาบ้านเมืองได้ แต่ไม่นำมาใช้กัน จะไป
สวรรค์ไปนิพพาน แต่มนุษย์สมบัติไม่มีเลย

☐ พระพุทธเจ้าสอนว่า พระภิกษุผ่านเวจกุฎีสกปรก หนีไปเป็นอาบัติโทษทันที
แสดงว่าพระพุทธเจ้าจึ้เรื่อง ห้องน้ำ ห้องสุขา ต้องสะอาด อันนี้เรียกว่ากิจวัตร

(สมัยที่วัดยังยากจน หลวงพ่อต้องฉันท้ำกับน้ำปลาก็เคยมาแล้ว หลวง
พ่อจะใช้กาบมะพร้าว **ขัดห้องน้ำห้องสุขา ด้วยตัวท่านเอง** โถส้วม คอห่าน
พื้น ผนัง สะอาดเอี่ยมและแห้งด้วย : ผู้รวบรวม)

☐ หลักศาสนาอีกประการหนึ่ง พระภิกษุณวกะที่บวชใหม่ในพระศาสนาต้องจดเวลาไว้ โสภาเลยนะ **จดไว้ทำไม** ต้องการให้เคารพผู้ใหญ่ เคารพอาวุโส เอาไปใช้ได้ทุกกาลสมัย เป็นผู้น้อยอย่างหนึ่งดูตาย ควรเคารพผู้ใหญ่ไปลามาไหว้ อ่อนน้อม ถ่อมตน ปากหวาน ตัวอ่อน **อาวุโสกันแต่** ต้องเคารพบูชาท่านผู้ใหญ่ผู้เป็นประธาน ต้องเชื่อฟังท่าน นี่สอนตั้งแต่บวชเลยนะ

☐ ภิกษุณีหมดไปกว่าสองพันปีแล้วและไม่มีบัญญัติไว้ ก็ไปอ่านหนังสือแล้วก็ตั้งกันขึ้นมาเอง เป็นไปไม่ได้ แต่ **พุทธะ** เป็นได้ทั้งหญิงและชาย

☐ เวลานั้นศพไปวัด เขาให้อาพระนำหน้า **หมายความว่า ทำอะไรเอาพระมาใส่ใจ** ทำตามพระสอนไม่ใช่พระนำขึ้นสวรรค์ **ศพคนชั่วคนเลวขึ้นสวรรค์ได้หรือ**

☐ ถ้าไปนับถือผีเข้าเจ้าทรง ท่านจะขาดพระรัตนตรัย จะทำดีไม่ได้ดี **ท่านต้องเชื่อกฎแห่งกรรม** ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

☐ ตำแหน่งของพระสงฆ์ เป็นตำแหน่งที่ได้รับการยกย่องว่าผู้เจริญ ไม่ใช่ผู้เสื่อม ท่านจึงเป็นผู้ควรแก่การนำบุคคลอื่นทำการพัฒนา ดังคำให้พรที่ว่าด้วยความวัฒนา ๗ ประการ

☐ **การยังพระปฏิมาที่ชำรุดให้สมบูรณ์ เป็นบุญกุศลอย่างสูง** ทำให้อายุยืนและประสบผลสำเร็จในกิจการที่ประกอบอยู่อย่างดี

☐ **ตัดกิเลสตัณหาได้ ไม่มีโลก ก็ไปนิพพานได้** ไม่ต้องไปเถียงกันว่า เป็นอัตตา หรือ อนัตตา

☐ **บวชพรรษาเดียว** ยังไม่ได้อะไร ออกเดินธุดงค์แล้ว **เลยเพี้ยนกัน**
มากมาย

☐ **วันพระ พระต้องอยู่วัด** ประชาชนเขาจะเข้ามาพบพระ ไม่ใช่ไปเดินกัน
ตามตลาด

☐ **ที่วัดเรา บวชเนกขัมมะปฏิบัติธรรม** ไม่ใช่บวชชีพรามณ์

☐ **ของหายาก ๔ ประการ ท่านมีกันแล้วหรือยัง**

๑. **กิจใจ มนุสสปฏิลาโก** เกิดมาเป็นมนุษย์แสนจะยากมาก ต้องมี
กุศลกรรมบถ ๑๐ ครบ จึงมาเกิดเป็นมนุษย์ได้ บางคนไม่ทันร้อง ตายในท้องก็มาก
หลาย

๒. **กิจจัง มัจฉาน ชีวิตัง** เรามีชีวิตรอดมาได้ถึงขณะนี้ ก็ยากอยู่ยาก
มาก

๓. **กิจจัง สัทธัมมัสสวนัง** การที่เราจะได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้านี้ก็
ยาก คนเดี๋ยวนี้เชิญมาฟังเทศน์ ฟังธรรม ไม่อยากจะมา บางที่จ้างยังไม่มาเลย ยาก
ตรงนี้ ไม่มีบุญวาสนาจะมาฟังธรรมได้ เอาการไปลาก เอาช่างไปจุด ก็ยังไม่มา การฟัง
ธรรมนี้ยากมาก คนไม่มีบุญ ไม่มีโอกาสฟังธรรมหรอก

๔. **กิจใจ พุทธานุปปาโท** การที่เราเกิดมาพบพระพุทธเจ้านี้ก็
ยากมาก ถ้าไม่อยู่ในถิ่นฐานที่มีพระพุทธศาสนาแล้ว เราก็ยากที่จะพบพระธรรมคำ
สอนของพระพุทธเจ้า

๓.๓ โรงเรียน

☐ ผู้ใด สามารถ ดำเนินชีวิตให้ปลอดภัยได้ ดำเนินชีวิตอย่างมี ทั้งคุณและค่าได้ ผู้นั้นคือ ผู้ที่ประสบชัยชนะแห่งความเป็นมนุษย์ ปุถุชน และผลเลิศทั้งสองประการนี้ สามารถทำให้เกิดได้ ด้วยหนทางแห่ง ความ เป็นครู

☐ โรงเรียนคริสต์ที่มีชื่อเสียงหลายโรงเรียน (ขออนุญาตไม่เอ่ยชื่อ แต่ระหว่าง การ สอน หลวงพ่อจะเอ่ยชื่อโรงเรียนด้วย : ผู้รวบรวม) ส่งนักเรียนมาเข้าวัดปฏิบัติธรรมที่ วัดอัมพวันสม่าเสมอ และบางโรงเรียน ผู้บริหารก็อำนวยความสะดวกให้ครูมาปฏิบัติ ธรรมอีกต่างหาก ผู้บริหารยังบอกอีกว่า ที่โรงเรียนจะมีการสวดมนต์เป็นประจำ โดย แยกกลุ่มตามศาสนา

(หลวงพ่อกเคยพูดถึง ผู้บริหารโรงเรียนพุทธบางโรงเรียน ไม่สนใจและไม่ สนับสนุนให้เด็กมาเข้าวัดปฏิบัติธรรม บอกว่าไม่มีประโยชน์ เสียเวลา และผมเองก็ เคยได้รับการบอกเล่าจากคุณครูท่านหนึ่ง ที่พาเด็กมาวัด ว่า ผอ.นอกจากไม่สนับสนุน แล้ว บ่อยครั้งก็ขัดขวาง แม้แต่การจัดกิจกรรมศาสนาในโรงเรียน : ผู้รวบรวม)

☐ ฉะนั้นครูอย่าหวังเลยว่า เด็กของเราจะเ่งทางวิชาการ หากมุ่งสอนแต่คุณธรรม คนที่มีคุณธรรม จะเรียนได้เร็วที่สุด ถ้าไม่เชื่อ คุณครูลองไปพิสูจน์เด็กนักเรียนที่ครู สอน แล้วประเมินด้วยตัวครูเอง ไม่ต้องเอาเครื่องมือ ไม่ต้องใช้ข้อสอบ ก็พอจะตัดสิน ได้ว่า เด็กคนไหนมีคุณธรรมมาก เด็กคนไหนมีคุณธรรมน้อย หรือไม่ค่อยจะมี

คุณธรรมเลย แล้วลองดูผลการเรียนจะมีความแตกต่างกัน หรือจะเลยไปดูเมื่อเขาประกอบอาชีพก็จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(เกี่ยวกับเรื่องนี้ พระเดชพระคุณหลวงพ่อดียกตัวอย่าง พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ว่า ท่านไม่ได้เรียนวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย เพียงมีความรู้ทางธรรมที่ เปรียญธรรม ๕ ประโยค เรียนกฎหมายก็เพียงภาค ๑ เท่านั้น แต่ท่านอยู่วัดนาน ท่านสามารถสอบแข่งขันชนะได้ที่ ๑ ได้ทุนเรียนการทูตในฝรั่งเศส แต่ท่านเขียนประวัติศาสตร์สากลถึง ๑๒ เล่ม เขียนตำราเศรษฐศาสตร์ และยังได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมายจากต่างประเทศ ทั้งที่วัดที่ท่านอยู่ ไม่ได้สอนสิ่งเหล่านี้เลย หลวงพ่อที่วัดคงเพียงแต่เลี้ยงและสอนให้ท่านเป็นคนดี ไม่เกเรเท่านั้น : ผู้รวบรวม)

☐ โรงเรียนใดสอนเด็กสวดมนตร์ ไหว้พระ อาราธนาศีล อาราธนาธรรมเป็น **ขอ** **เจริญพรว่า เด็กจะดีทุกคน**

☐ เด็กก้าวร้าวกับพ่อแม่เถียงกับพ่อแม่ **ครูบอกเป็นสิทธิของเด็ก** แต่ของเราเถียงพ่อแม่ไม่ได้ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก อย่ายื่นพุดกับพ่อแม่ ต้องกราบพ่อแม่

☐ เป็นครู อย่าเป็นครูกาฝาก ครูรับจ้าง ขอให้เป็นครูที่มีวิญญูณครู ต้องนึกว่านักเรียนเป็นลูกของเราเรียกว่าวิญญูณครู เสียตายบางโรงเรียนบอกว่า **สวดมนตร์เสียเวลาเรียน นั่งสมาธิเสียเวลาเรียน**

(ในช่วงเข้าพรรษาใหม่ ๆ ทางวัดจัดโครงการสู่มกาสาวพัสตร์ แก่พระนวกะ และได้เชิญ ดร.อาจอง ชุมสาย มาเป็นวิทยากรถวายเป็นความรู้ ทำให้ทราบว่า ดร.อาจอง

ได้เกิดปัญญาในตัวหรืออ่านหนังสือไม่มีตัว อย่างที่หลวงพ่อสอนพวกเรา **จาก การนั่งสมาธิ** ทำให้ทราบแนวทางการทำวิทยานิพนธ์จนได้ปริญญาเอก และแก้ปัญหาการจัดทำอุปกรณ์ควบคุมสั่งการนำยานอวกาศลงดาวอังคารได้สำเร็จ ปัจจุบันท่านเป็นเจ้าของโรงเรียน (จำชื่อไม่ได้) อยู่ที่ อ.ชัยบาดาล เปิดสอนตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษา **และนักเรียนทุกคนทุกชั้นเรียน ต้องปฏิบัติกรรมฐาน นั่งสมาธิทุกวัน** ส่วนตัวท่านเองท่านบอกว่า ท่านนั่งสมาธิทุกวันไม่เคยขาด ปฏิบัติมานานถึง ๔๖ ปีแล้ว ตั้งแต่อยู่ต่างประเทศ เรื่องการนั่งสมาธินี้ นอกเหนือจากลัทธิที่มีมาก่อนพระพุทธศาสนาแล้ว ก็มีเพียงพุทธศาสนาเท่านั้น ที่เน้นเป็นขอปฏิบัติมาโดยตลอด ปัจจุบันคนต่างชาติต่างศาสนาได้เห็นคุณค่า ต่างนำไปประยุกต์เข้าเป็นแนวปฏิบัติของเขา อย่างโรงเรียนสามัญญ์ต่างศาสนาที่มีชื่อในกรุงเทพฯ เขาก็มีการนำนักเรียนนั่งสมาธิกัน แต่เรียกว่า “นั่งเงียบ” โดยนั่งเก้าอี้ เป็นต้น : ผู้รวบรวม)

☐ ของดีที่อาตมาจะแจกให้คือ **คุณธรรมหรือธรรมของคุณ** ขอให้นำไปใช้ติดตัวตลอดไป จะเกิดสิริมงคลแก่ชีวิตตนและครอบครัว

๑. **เคารพต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษา** วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการศึกษา อยู่ที่การปลูกฝังคุณธรรม เพราะคุณธรรมเท่านั้น ที่จะปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมของคุณได้
๒. **ครูต้องรักหน้าที่** บุคคลที่ทำงานด้วยความรัก ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความชอบ จะมีความสำเร็จแน่นอน และยังมีความปลอดภัย กับชีวิตที่งดงามอีกด้วย

๓. **ครูต้องรู้จักควบคุมตนเอง** จะทำอะไรก็ให้สำนึกว่าทำอะไร หรือ
อย่างน้อยก็รู้จักเชื่อฟังกัน แม้จะยาก แต่หากเอาตัวระเบียบวินัยของครู
มาเป็นหลัก แล้วปฏิบัติตาม ก็สามารถควบคุมตัวเองได้

☐ อาตมาสอนเด็ก ออกจากตรงนี้ไปดูครูสอน นี่กระแสวิจิตจะออกจากตรงนี้ (ตาที่
สาม หรือ อุณาโลมาปรัชฌายเต) มีกรรมวิธีแล้วจะได้จำหนังสือได้ เวลาจะกำลังตกใจ
ลึนปึ้นนี้จะหายไฉยว ๆ เดียวก็เพิ่มกำลังขึ้นมา เท่านั้นทำกันไม่ได้